

обліку і документація по ньому повинна забезпечувати розподіл витрат за економічними елементами, місцями виникнення, статтями та об'єктами калькуляції.

Список використаної літератури:

1. Івахненко С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту : нав. посіб. / С. В. Івахненко. – Київ : Знання-Прес, 2013. – 349 с.
2. Китайчук Т. Г. Особливості обліку операційних витрат / Т. Г. Китайчук, С. І. Тимошук // Інноваційна економіка. – Тернопіль. – 2011. – № 4. – С.139–141.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : затверджене Міністерством фінансів України від 7 лютого 2013 року № 73 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських організацій підприємств і організацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.buhoblik.org.ua/uchet/organizacziya-buxgalterskogo-ucheta/388-plan-raxunkiv.html>
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>

ЕФЕКТИВНІСТЬ ФОРМУВАННЯ РЕСУРСНОЇ БАЗИ БАНКУ

Чуй І. Р., канд. екон. наук, Батюк Л. В., магістр, Львівський торговельно-економічний університет

Публічне акціонерне товариство «Державний ощадний банк України» – один з найбільших державних банків України і специфіка його діяльності пов'язана зі значними обсягами операцій із державними підприємствами, у тому числі за державними програмами та пов'язаними контрагентами. Аналізуючи діяльність ПАТ «Державний Ощадний Банк України» щодо формування та використання ресурсної бази, спостерігається ріст загальної суми ресурсів банку: капітал банку на кінець 2017 року склав 233,9 млрд.грн. Структура пасивів варіюється у таких межах: частка власного капіталу – від 18,9% у 2013р. до 13,4% у 2017 р.; відповідно частка зобов'язань становить від 81,1% у 2013 р. до 86,6% у 2017 р. У структурі зобов'язань банку найбільшу частку становлять кошти клієнтів та випущені єврооблігації (64,2% та 14,8% відповідно). Інші запозичені кошти найвищу частку складають у 2015 р. – 4,5% та тільки 3,1% у 2017 р. Порівнявши показники капіталу банку за 2013-2017 рр., маємо певні відхилення:

1). у 2015 сума власного капіталу суттєво зменшилася із 19,2 млрд. грн. до 7,4 млрд. грн. році завдяки рекордним за весь досліджуваний період непокритим збиткам у сумі 23 млрд.грн. Завдяки докапіталізації банку сума акціонерного капіталу збільшилася майже втричі до 49,7 млрд. грн. або на 184 %. Тому сума власного капіталу на кінець 2017 року склала уже 31,3 млрд.грн.;

2) у структурі залучених банком коштів спостерігається тенденція збільшення частки рахунків клієнтів: із 45,6% у 2013р. до 64,2 % у 2017 р. Сума коштів суб'єктів господарювання та фізичних осіб зросла втричі і склала на кінець 2017 року 150,2 млрд.грн.;

3). протягом 2013-2017 рр. були випущені боргові цінні папери, а саме єврооблігації. Найбільший обсяг емісії єврооблігацій – 34,6 млрд.грн. у 2017 році. Частка цього джерела залучених коштів склала біля 15 %, вона зросла за 5 років на 5,2 в.п.;

4). нараховані витрати до сплати (зобов'язання з податку на прибуток) знаходяться у межах 0,2 % усіх пасивів банку; інші зобов'язання не становлять значної частки – їх не більше 1%.

Основу залучених коштів комерційного банку становлять кошти фізичних і юридичних осіб та банків. Кошти інших банків становлять 29,2% у 2013 р., їх абсолютна сума у 2017 році зменшилася на 17,7 млрд.грн. або на 73,4%. Кошти корпоративних клієнтів та приватних осіб зростають. За 2013-2017 рр. їх сума збільшилася на 103,8 млрд.грн. Порівнюючи темпи росту коштів фізичних осіб та юридичних осіб з темпами росту випущених облігацій, можна сказати, що темп росту єврооблігацій 253,1%%, тоді як кошти клієнтів збільшилися на 223,7%. У депозитній політиці банку наголос робиться власне на залучення коштів населення і суб'єктів господарювання, їх частка становить більше 74 % усіх залучених коштів.

Зростання залишків по депозитах фізичних осіб свідчить про зростаючу довіру до банку. Депозити юридичних осіб є постійною і вагомою частиною залучених коштів банку, що мають тенденцію до постійного зростання. Серед різних видів депозитних вкладів поширення дістали вклади в іноземній валюті – доларах США та Євро. Проте, вищі відсоткові ставки по вкладах в національній валюті стимулюють вкладників здійснювати вклади саме у гривнях.

Співвідношення зобов'язань та капіталу (коефіцієнт фінансової стійкості) складало 4,1% у 2013 році та 6,5% у 2017 році (рис. 1). Найвищого значення цей показник досяг у 2015 році (20,7%) за рахунок найнижчого значення за весь досліджуваний період показника власного капіталу у сумі 7,3 млрд грн. (саме у 2015 році Ощадбанк закінчив фінансовий рік з найвищою величиною непокритих збитків – 23 млрд. грн.). Цього ж року від НБУ було отримано 14,06 млрд. грн.

Рис. 1. Рівень фінансової стійкості ПАТ «Державний Ощадний Банк України» за 2013-2017 рр., %

З даних рис. 2 видно, що зобов'язання банку за 5 років зростали вищими темпами, ніж власний капітал (зобов'язання зросли майже на 120 млрд.грн. або на 145 % тоді, як власний капітал збільшився на 13,8 млрд.грн або на 78,9%). Безумовно, що такий ріст зобов'язань можна розцінювати як високоефективну роботу депозитних відділів щодо залучення ресурсів. Причому зростання депозитної бази відбувалося в основному за рахунок приросту коштів фізичних і юридичних осіб, а не за рахунок міжбанківських позик, що є позитивною тенденцією. Так, кошти фізичних осіб зросли на 50,7 млрд.грн або на 141,2% і склали 42,7% у структурі зобов'язань. Характерно, що основним джерелом зростання коштів фізичних осіб є збільшення залучення строкових депозитів.

Значно зросли і кошти юридичних осіб: їх приріст становив 36,1 млрд. грн. або 347 %. Їх частка у структурі зобов'язань зросла із 12,5 % до 22,9% або на 10,4 відсоткових пунктів. Дану структуру можна розцінити як оптимальну. Основним джерелом збільшення коштів юридичних осіб є зростання залишків на поточних рахунках клієнтів, тобто депозитів до запитання: вони збільшилися у 11 разів. Основною причиною зростання залишків на клієнтських рахунках є ефективна маркетингова політика банку щодо залучення нових клієнтів через оптимізацію тарифів на банківське обслуговування. Поєднання тенденції зниження залежності від міжбанківського кредитування з одночасним зменшенням ресурсної бази за рахунок цього джерела свідчить про грамотну політику менеджерів щодо оптимізації джерел ресурсної бази.

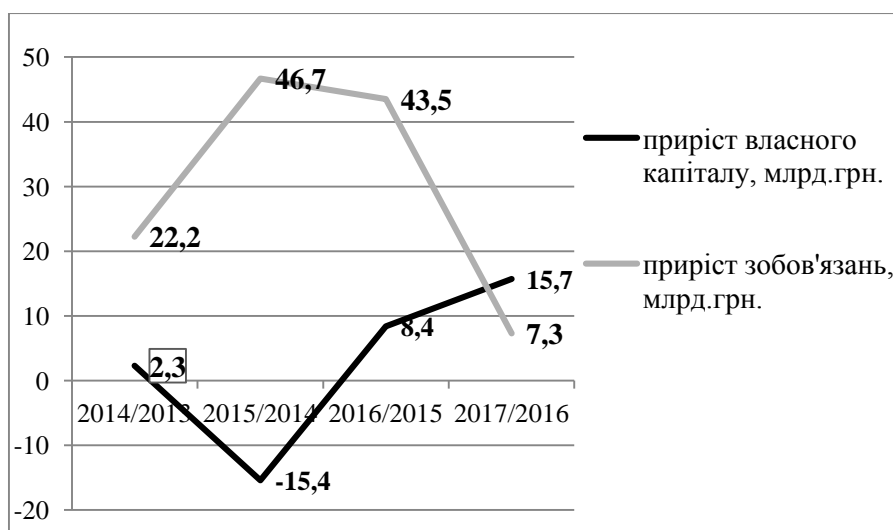

Рис. 2. Динаміка власного капіталу та зобов'язань ПАТ «Державний Ощадний Банк України» за 2013-2017рр. (до попереднього року), млрд. грн.

Стратегія управління активами і пасивами ПАТ «Державний Ощадний Банк України» у 2013-2017 рр. була спрямована на підтримку високого рівня кредитного портфеля за рахунок інтенсивного розвитку операцій з приватними клієнтами, а також активної пропозиції корпоративним клієнтам різноманітних депозитних продуктів. В результаті збільшення депозитної бази й зростання капіталу, за рахунок отриманого прибутку в розмірі 558,5 млн. грн. банк мав

змогу підтримувати високий рівень кредитного портфеля – 74,5 млрд.грн. або 31,9 % від всіх активів на кінець 2017 року.

Загальний висновок про ефективність формування ресурсної бази можна зробити такий: банк має оптимальну структуру ресурсів, яка дає змогу поєднувати високу надійність та стійкість ресурсної бази з невисокою їх вартістю. Висока питома вага залишків на рахунках клієнтів знижує стабільність ресурсної бази банку, збільшує потребу у високоліквідних активах, спонукає банк до посиленні трансформації частини короткострокових ресурсів у більш довгострокові вкладення і цим загострює проблему ліквідності. У даному банку частка строкових депозитів значно перевищує питому вагу некерованих ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Огляд банківського сектору. [Електронний ресурс]. – Джерело доступу : <https://www.bank.gov.ua/>.
2. Фінансову звітність Ощадбанку за 2017 рік підтверджено міжнародними аудиторами. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.oschadbank.ua/ua/press-service/news/4345431/>.

ФОРМУВАННЯ АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Шаповал Г. М., канд. екон. наук., Блудова Ю. П., магістр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Важливість та актуальність питання управління дебіторською заборгованістю в системі фінансово-економічної безпеки підприємства пояснюється необхідністю постійного моніторингу стану дебіторської заборгованості та її аналізу для забезпечення своєчасного погашення, що сприятиме забезпеченню високого рівня платоспроможності та фінансової стійкості підприємства у стратегічній перспективі.

Питання управління дебіторською заборгованістю в системі фінансово-економічної безпеки підприємства аналізують у своїх роботах Чорненко О. Б. [1], Дергалюк Б. В. [2], Глушко А. Д. [3], Васільєва Л. М. та Литовченко Д. О. [4], однак ще досить велике коло питань залишається невирішеними, зокрема що стосується аналітичного забезпечення управління дебіторською заборгованістю у стратегічній перспективі діяльності підприємства.

Аналіз літературних джерел з питань управління дебіторської заборгованості у системі фінансово-економічної безпеки підприємства дозволяє виділити такі основні завдання управління:

- Сприяння зростанню обсягів реалізації продукції підприємства;
- Забезпечення своєчасного погашення заборгованості;
- Мінімізація фінансових ризиків підприємства;